

Referat af 1. møde i Plantesundhedsudvalget Den 1. oktober 2019

Deltagere:

Mogens Nicolaisen, Aarhus Universitet (AU) (formand)
Per Boisen Andersen, Danske Havecentre
Julie Schou Christiansen, HortiAdvice
David B. Collinge, Københavns Universitet (KU)
Anne Esther Fabricius, Dansk Gartneri
Hans M. Hedegaard, Dansk Skovforening
Lise Nistrup Jørgensen, Aarhus Universitet (AU)
Søren Thorndal Jørgensen, Landbrug & Fødevarer
Ghita Cordsen Nielsen, SEGES
Hans Peter Ravn, Københavns Universitet (KU)
Iben Margrete Thomsen, Københavns Universitet (KU)

Ole Søgaard Lund, Fødevarestyrelsen (FVST)
Kristine Riskær, Landbrugsstyrelsen (LBST)
Maria Boye Simonsen, Landbrugsstyrelsen (LBST)
Jørgen Søgaard Hansen, Landbrugsstyrelsen (LBST)

Afbud fra:

Annie Enkegaard, Aarhus Universitet (AU)

Mødet afholdtes hos Landbrugsstyrelsen, Nyropsgade 30, København V.

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Dette var 1. møde i Plantesundhedsudvalget, som i medfør af revideret forretningsorden og nyindstilling af medlemmer udgør udvalget, som i tidligere indstillingsperioder benævntes Udvalget for planter og Plantesundhed (UFPP). Mogens Nicolaisen bød som udnævnt formand velkommen til udvalgsrådet.

Dagsordenen blev godkendt. Dagsordenpunkt 4b og 5 b behandles under ét, da der er tale om overlappende emneområder.

2. Orientering

a. Orientering fra styrelsen

LBST orienterede om ændringer i styrelsen på det organisatoriske område og herunder ændringerne på vicedirektørniveau. Planter er en del af området EU & Landbrug under vicedirektør Louise Piester. Der blev også orienteret om styrelsens indsatser for mere effektiv og smidig arbejdstilrettelæggelse og samarbejdsmetoder.

b. Orientering fra formanden

Formanden orienterede om at de tidligere planer om udbud af den forskningsbaserede myndighedsbetjening er stillet i bero.

3. Forretningsordenen for det nye Plantesundhedsudvalg og bekræftelse af organiseringen inkl. arbejdsgrupper

a. Gennemgang af forretningsordenen med henblik på Udvalgets eventuelle bemærkninger og forslag, herunder mulighed for at udnævne en næstformand for udvalget

Hans Hedegaard blev valgt som næstformand for Plantesundhedsudvalget.

Landbrugsstyrelsen forklarede, at forretningsordenen er tilpasset, så udvalgets fokusområder matcher fremtiden under den nye EU plantesundhedsforordning og kontrolforordning samt de videreførte markedsdirektiver på planteområdet. Dermed bliver der i udvalgsarbejdet øget fokus på elementer som forebyggelse på forskellig vis mod introduktion og spredning af alvorlige planteskadegørere samt på øget risikobasering af kontrol.

Hvis medlemmerne har kommentarer og forslag til formuleringen af forretningsordenen, herunder til ændringerne i forhold til tidligere forretningsordenen for UFPP og i forhold til arbejdets strukturering, vil vi kunne drøfte det i udvalget.

Der var ingen bemærkninger til den nye forretningsorden, som foranlediger behov for ændringer.

I forhold til praksis for at holde Plantesundhedsudvalget orienteret om arbejdet i EU plantesundhedskomiteen og markedsdirektivområderne blev det aftalt, at praksis med at sende fulde referatet til udvalgsmedlemmerne ophører og afløses af mere målrettet, "fordøjet" information og resuméer om centrale emner, herunder om de planteskadegørere, der er oppe på dagsordnerne i Bruxelles.

b. Bekræftelse af den faste arbejdsgruppeorganisering under Udvalget

Landbrugsstyrelsen rekapitulerede: De faste arbejdsgrupper under udvalget er Arbejdsgruppen for kartofler og Arbejdsgruppen for gartneri- og planteskoleplanter. Derudover er der nedsat to midlertidige arbejdsgrupper (som i praksis er fusioneret), der agerer som kontakt- og sparringspartnere for Landbrugsstyrelsen under arbejdet med implementering af den nye EU plantesundhedslovgivning (projekt IMPLANT).

Udvalget bekræftede, at de to faste arbejdsgrupper skal fortsætte, og at Plantesundhedsudvalgets medlemmer fortsat indstiller medlemmerne til arbejdsgrupperne under udvalget.

Landbrugsstyrelsen konstaterede, at arbejdsgruppen for kartofler er velfungerende og aktiv, med 3-4 årlige møder, men at arbejdsgruppen for gartneri- og planteskoleplanter kun mødes meget sjældent og at arbejdet her ikke er lige så velfungerende og kontinuert.

Anne Fabricius så behov for at mødes mere struktureret for at drøfte aktuelle større udfordringer som plantepas og Brexit mv. og at det typisk kunne ske i Arbejdsgruppen for gartneri- og planteskoleplanter. Per Boisen Andersen støttede dette og opfordrede til fokuserede dagsordener for arbejdsgruppen (fokuserede i forhold til gartneri-/plantebranchen) og til at der snarest indkaldes til et møde, da der er stort behov for at vende udfordringerne her op til iværksættelsen af de nye plantesundhedsregler. Julie Schou Christiansen opfordrede til også at bruge muligheden for at afholde Skypemøder.

Landbrugsstyrelsen sonderede, hvad erfaringerne havde været, hvad angår oplevet synergi ved at samle forskellige brancher i samme forum, i form af den midlertidige kontaktgruppe for IMPLANT arbejdet.

Udvalget havde ikke oplevet at kartoffelområdet og planteområdet havde haft ekstra positiv effekt ud af begge at have været med i samme kontaktgruppe og anbefalede, at vi i stedet tager emnerne op fokuseret i de enkelte branchesammenhænge.

Landbrugsstyrelsen konkluderede deraf, at IMPLANT kontaktgrupperingerne kan gå i dvale og at de videre drøftelser af emner som skal implementeres under den nye lovgivning (plantepas, operatørpligter, kontrol mv.) tages i de to faste arbejdsgrupper.

c. Mødekadencen i Udvalget i implementeringsfasen for ny plantesundhedslov og –ordninger

Fra Landbrugsstyrelsens side ses der behov for en øget mødefrekvens i udvalgssammenhænge her i den kommende implementeringsfase for den nye plantesundhedslovgivning, særligt om alle de valg, der skal træffes.

Iben Thomsen syntes, det lød som om der var størst behov for at øge mødeaktiviteterne og drøftelserne i arbejdsgrupperne om dette og spurgte, sammen med Lise Nistrup Jørgensen, om der ikke foregår en EU-koordinering af, hvordan vi implementerer i medlemslandene samt en deling af ideer og løsninger. Davis Collinge bemærkede, at det også er et emne for EU plantechefgruppen at forholde sig til og fremme.

Per Boisen Andersen konstaterede, at der er et stort informationsbehov, idet oplevelsen er, at der er mange som ikke har hørt om de ændrede plantepasregler mv. i de internationale organisationer.

Det konkluderedes, at der tilstræbes holdt møde i Arbejdsgruppen for Gartneri og –planteskoleplanter snarest samt fortsat med de sædvanlige kadencer i arbejdsgruppen for kartofler. Næste møde i Plantesundhedsudvalget vil med fordel kunne lægges i starten af 2020.

4. Aktuelle sager på internationalt plan på plante- og plantesundhedsområdet

a. Aktiviteter i forbindelse med Internationalt FN plantesundhedsår 2020.

<https://www.ippc.int/en/iuph/>

i. De internationale aktiviteter

ii. Drøftelse af eventuelle danske aktiviteter

Landbrugsstyrelsen henviste indledningsvis til den særlige hjemmeside, der er oprettet for at understøtte og samle information om alle de initiativer, som planlægges og tænkes afholdt under vingerne af det internationale plantesundhedsår (IYPH). Herunder et verdenskort med internationale aktiviteter plottet ind. Der henvistes også til det rundsendte link til foreløbigt programindhold for en stor plantesundhedskonference for mange målgrupper, som skal afholdes i Helsinki til oktober 2020.

Iben Thomsen fandt det oplagt at bringe plantesundhedsemner i nyhedsbreve mv. til de professionelle under IYPH-logoet og opfordrede Landbrugsstyrelsen til at lave nogle tekst-masters og billedeksempler, man kan bruge i sin formidling, gerne som månedlige temaer i tidsskrifter.

Julie Schou Christensen fandt det også vigtigt at lave tilsvarende plantesundheds-formidling til de private.

Per Boisen Andersen pegede på, at det er vigtigt at komme videre med at få formidlet om hvad der er "plantesundheds-pensum" for operatørerne og få afklaret hvordan erhvervet kommer videre på efteruddannelsesområdet og sikrer kursusudbud på plantesundhedsområdet. Per Boisen Andersen spurgte, om Landbrugsstyrelsen havde haft kontakt til Undervisningsministeriet om hvad fagskolerne vil kunne tilbyde af plantesundheds-undervisning.

Landbrugsstyrelsen oplyste, hvilke aktiviteter og initiativer, der er i gang på operatørkompetenceområdet, herunder under inddragelse af IMPLANT kontaktgruppemedlemmer. Styrelsen er ved at udvikle og vil tilbyde et e-modul for operatørerne, så de kan afklare deres grundlæggende kompetenceniveau og derudaf

slutte deres efteruddannelsesbehov for de medarbejdere, som har ansvar for plantepas og plantesundhedstilsyn i virksomhederne.

Udvalgets medlemmer vil gerne modtage e-modulet, når det er klar til test, for at se hvad det er, der spørges ind til og give feedback til styrelsen.

Landbrugsstyrelsen svarede derudover, at man ikke havde haft kontakt til andre ministerier om indholdet af fagskoleundervisning. Styrelsen går efter en trinvis introduktion af kravene til operatørernes plantesundhedskompetencer og lægger ikke et stort pres på erhvervet nu allerede fra starten af 2020 hvad angår undervisningen på vinterkurserne mv. her i starten af 2020. Det må komme trinvist i takt med at det kan lade sig gøre og doseret efter behovene.

b. Gennemførelsesretsakter under de nye EU forordninger

- i. Generelt om arbejdet*
- ii. Vedtagne gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter*
- iii. Retsakter under forhandling*

Der henvises til den oversigt, Landbrugsstyrelsen havde rundsendt som mødebilag, over de på nuværende tidspunkt vedtagne EU gennemførelsesretsakter til plantesundheds- og kontrolforordningen, samt de udestående gennemførelsesretsakter, som fortsat er i fasen under forhandling.

Landbrugsstyrelsen gav en kort orientering om at indholdet af de centrale retsakter med de planteskadegørerspecifikke bilag mv., som skal tilknyttes plantesundhedsforordningen og afløse de gældende lister under plantesundhedsdirektivet, er ved at være forhandlet på plads efter lange og seje drøftelser. Særligt listningen og særkravene for den nye kategori "RNQP" har voldt kvaler og har betydet, at det også har været nødvendigt at lave bilagsændringer til markedsdirektiverne på frø og planteområdet. Særligt komplekst er det blevet på frugtplantedirektivområdet og derudover står det først nu, sent i forhandlingerne, at RNQP-kravene alene vil komme til at gælde for formeringsmaterialet af prydplanterne, ikke færdigvarerne. Dette sidstnævnte er en konsekvens af at prydplantedirektivet alene omfatter formeringsmaterialet.

Flere i udvalget gav udtryk for, at det synes meget forvirrende og uhensigtsmæssigt, hvis RNQP-kravene ikke kommer til at gælde for færdigvarer af prydplanter. Det vurderes at ville svække RNQP-reguleringen markant og være umulig at administrere i virksomhederne i praksis.

5. Plantelovpakken og projektarbejdet (IMPLANT) med implementeringen af ny EU plantesundhedsforordning og kontrolforordning

a. Information om det aktuelle lov- og bekendtgørelsesarbejde på planteområdet

Landbrugsstyrelsen orienterede om det omfattende arbejde med at forberede en ny lovpakke på plante- og plantesundhedsområdet og det tilknyttede arbejde med at revidere alle bekendtgørelserne på området og lave nye vejledninger.

- b. Status for fremdriften for IMPLANT projektsporene og det videre arbejde, herunder om*
 - i. Skadegørerlisterne og –kravene*
 - ii. Plantepas-praksis*
 - iii. Registreringskrav til nye omfattede operatører (internetbutikker og grossister)*
 - iv. Understøttelse af kravene til operatørernes plantesundhedskompetencer*

Landbrugsstyrelsen gav en præsentation om status på projektarbejdet (se ppt-præsentation).

c. *Inddragelsen og orienteringen af følgegrupper under Udvalget*

Se konklusioner under dagsordenpunkt 3b.

6. **Aktuelt om planteskadegørere**

a. *Overvågningsprogrammet for 2019 og planer for 2020*

Landbrugsstyrelsen gav en kort gennemgang af undersøgelsesprogrammet, med henvisning til det udsendte bilag til mødet.

Ghita Cordsen Nielsen spurgte uddybende til hvordan Landbrugsstyrelsen prioriterer de begrænsede ressourcer, som afsættes til undersøgelser for et begrænset antal organismer, som er relevante i forhold til eksportmarkeder. Ghita Cordsen Nielsen ville gerne se og evt. give input til den bruttoliste, styrelsen prioriterer ud fra.

b. *Orientering om hvad der har været af anmeldelser til Landbrugsstyrelsen af mistanke om karantæneskadegørere*

Der var ikke tid til en nærmere gennemgang på mødet, så der henvises alene til det udsendte bilag til mødet med oversigt over, hvad styrelsen havde modtaget af anmeldelser af mistanke eller fund af karantæneskadegørere.

c. *Xylella fastidiosa*

i. *Situationen for Xylella fastidiosa udbrud i EU*

ii. *Status for og revision af EU hasteforanstaltningerne*

Landbrugsstyrelsen gav en præsentation om aktuel status for viden om udbredelsen af *Xylella fastidiosa* i Unionen og om de iværksatte tiltag (se ppt-præsentation).

7. **Aktuelle emner fra forskningen**

a. *Aktuelle emner/aktiviteter af relevans for plantesundhedsområdet*

Mogens Nicolaisen oplyste, at han er dansk kontakt i forhold til EUPHRESKO forskningsinitiativer om denne alvorlige bakteriesygdom og orienterede om, at AU derudover er ved at igangsætte nye EUPHRESKO-baserede forskningsindsatser om dels "remote sensing", dels patogenoverlevelse i jord og endelig kartoffelbrok-patogentyper.

Hans Peter Ravn informerede om projekter i Rusland om askepragtbillen og birkebronceboreren samt et COST Action projekt om citizens science ("eye naturalist" på Cypern). I forhold til danske løsninger for citizens science initiativet anbefalede Hans Peter Ravn at vi så vidt muligt knytter det op på Artsportalen (under Naturhistorisk Museum).

b. *Eventuelle behov inden for forskningsinitiering og –netværk*

Der var ingen bemærkninger til dette punkt denne gang.

8. Aktuelle emner fra brancheområderne

a. Brexit

Landbrugsstyrelsen bekræftede, at man havde fået nyttigt input fra erhvervet på de spørgsmål, der netop havde været sendt til udvalgets medlemmer. Derudover var der ikke bemærkninger til punktet. Alle afventer en afklaring.

Landbrugsstyrelsen gennemfører Brexit-webinarer i oktober-november.

b. Andre aktuelle emner/ problemstillinger/ eksportfremmebehov mv.

Der var ingen bemærkninger til dette punkt denne gang.

9. Eventuelt, herunder fastsættelse af tidspunkt og sted for næste møde

Det aftales at der indkaldes til næste møde i Plantesundhedsudvalget (via Doodle) i januar 2020.